

Arwyddocâd hanesyddol

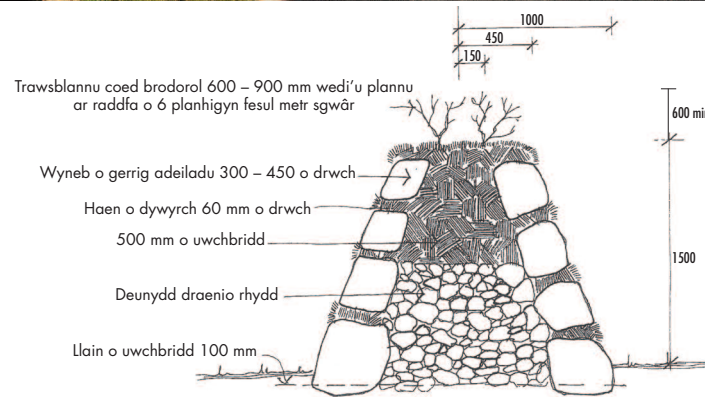
- Mae'n bwysig cofio am gloddiau Sir Benfro bod y mwyafrif helaeth o'r cloddiau sy'n bodoli heddiw yn Sir Benfro yn nodweddion ffiniau hanesyddol.
- Gellir gweld y rhain ar fapiau'r Degwm - sy'n gynharach na Deddf Cau Tir 1845.
- Drwy edrych ar faint y caeau yn Sir Benfro credir bod llawer ohonynt yn hŷn na 1845.

Diddordeb ecolegol a chysylltiadau rhwng cynefinoedd

- Mae cadernid strwythur y cloddiau yn Sir Benfro wedi golygu eu bod wedi goroesi yn y tymor hir i gynhyrchu cynefin ecolegol gwerthfawr, a chysylltiadau rhwng cynefinoedd.
- Hefyd mae coed a rhywogaethau coediog yn tyfu ar y cloddiau ond yn un rhan o'r budd ecolegol a ddaw yn sgîl y cloddiau, gan eu bod hefyd yn cynnal:
 - Fflora megis blodau gwyllt, rhedyn a gweiriau ac ati sy'n tyfu ar hyd ochrau a gwaelodion y cloddiau.
 - Ffawna - megis brân goesgoch ac adar ac anifeiliaid eraill sy'n defnyddio'r cloddiau fel coridorau a chartrefi.

Nodweddion ffiniau

- Mae cloddiau Sir Benfro yn strwythur rhagorol i greu ffiniau gan eu bod yn cysgodi ac yn creu cysylltiadau â pherthi cyfagos yn ogystal â chynorthwyo i ryngweithio â thirwedd Sir Benfro. Mae cloddiau yn addas ym mhob amgylchedd bron, o gaeau amaethyddol, tirweddau trefol yn ogystal â ffiniau tai a gerddi.



Adeiladu Clawdd

- Mae clawdd Sir Benfro yn amrywio'n fawr ar hyd a lled y sir o ran eu golwg; o'r modd yr adeiladwyd y clawdd, ei faint, ei gyflwr a'r rhywogaethau y mae'n eu cynnal.
- Y dull adeiladu mwyaf cyffredin yw cynhyrchu strwythur graddedig sydd wedi'i wynebu â charreg a haen o dyweirch rhwng y cerrig.
- Mae maint y garreg fel arfer yn mynd yn llai wrth fynd i fyny ochr y clawdd.
- Mae'r gwaith adeiladu mewnol yn cynnwys deunydd draenio rhydd yn y gwaelod hyd at tua hanner ffordd, gyda'r lle sy'n weddill wedi'i lenwi ag uwchbridd i alluogi plannu rhywogaethau brodorol ar hyd pen y clawdd.

SDCau - Systemau Draenio Cynaliadwy

- Gall cloddiau Sir Benfro hefyd fod yn ddefnyddiol o ran bod yn gymorth i ddraenio ar safleoedd datblygu oherwydd:
 - Bod clawdd yn cynyddu'r arwynebedd sy'n atal y dŵr.
 - Bod cloddiau fel arfer yn ymgorffori planhigion a choed sy'n atal y glaw ac yn amsugno dŵr.
- Gall y clawdd hefyd fod yn rhwystr ffisegol, lled-hydraidd all amddiffyn rhag llifogydd ar dir cyfagos.

'Sylwi ar wrychoedd'

Ardaloedd agored iawn

Lle mae ardaloedd agored iawn megis Penrhyn Dewi, fel arfer dim ond tyweirch a blodau gwyllt sydd i'w gweld ar ben y cloddiau, a choedach hwnt ac yma ar hyd y clawdd megis:

- Y ddraenen ddu
- Eithin
- Y ddraenen wen

Ardaloedd llai agored

Mewn ardaloedd sy'n dal yn lled agored fydd yn cyfyngu coed mwy o faint rhag gwreiddio, bydd y cloddiau fel arfer yn cynnal gwrychoedd parhaus yn strwythurol gyda mwy o amrywiaeth o rywogaethau megis:

Coed llai

- Coed afalau surion
- Gwifwrnwydden
- Celyn
- Cyll

Rhywogaethau perthi

- Y ddraenen wen
- Ysgawen
- Y ddraenen ddu
- Prifet gwyllt

Ardaloedd Cysgodol

Bydd cloddiau a leolir mewn ardaloedd mwyaf cysgodol rhag yr elfennau fel rheol yn cynnal amrywiaeth o goed o wahanol feintiau o goed mawr i wrychoedd sydd wedi hen sefydlu a gall hyd yn oed rhywogaethau dringo hefyd fod yn bresennol:

Rhywogaethau coed coed mwy o faint

- Onnen
- Llwyfen
- Sycamorwydden
- Derw

Rhywogaethau llai

- Y ddraenen wen
- Ysgawen
- Y ddraenen ddu
- Cyll

Rhywogaethau'dringol'

- Gwyddfid
- Rhosyn gwyllt

- Prifet gwyllt
- Piswydden
- Cwytros





Cloddiau a gwrychoedd cysylltiedig

- Mae tirwedd ac amgylchedd Sir Benfro yn golygu bod rhai ardaloedd o'r sir yn fwy agored nag eraill.
- Mae hyn yn ei dro yn lleihau gallu rhai rhywogaethau rhag gwreiddio.
- Mae hyn yn creu amrywiaeth mawr o ran siâp a ffurf y gwrychoedd a gynhelir gan Gloddiau Sir Benfro; o eithin gwasgaredig yn tyfu ar hyd cloddiau ym Mhorth-glais, i resi llinellol aeddfed o goed yn tyfu ar ben cloddiau yn Nhrefdraeth.
- Mae'n bosibl amcanu pa mor agored yw ardal yn Sir Benfro drwy sylwi ar y rhywogaethau penodol a gweld pa mor fawr y maent wedi tyfu mewn ardal benodol.



Deddfwriaeth

- Mae perthi a gwrychoedd yn nodwedd bwysig yn y dirwedd ac yn gynefin i lawer o rywogaethau o fywyd gwyllt.
- Hefyd mae nifer ohonynt o werth archeolegol a hanesyddol.
- Oherwydd hyn, mae'r rhan fwyaf o berthi cefn gwlad yn cael eu gwarchod gan y gyfraith o dan y Rheoliadau Perthi 1997.
- Mae gwrychoedd yn cael eu gwarchod lle clustnodir eu bod yn 'bwysig' yn y Rheoliadau; yn seiliedig ar feini prawf sy'n ymwneud â gwerth archeolegol, hanesyddol, bywyd gwyllt neu dirwedd.
- Rheoliadau Perthi 1997
www.legislation.gov.uk/uksi/1997/1160/made

Gwybodaeth bellach

Am ragor o wybodaeth, ewch i:

www.pembrokeshirecoast.wales/default.asp?PID=655

Noder os gwelwch yn dda:

Bwriad y daflen hon yw bod yn ganllaw defnyddiol a syml ac ni ddylid ei hystyried yn ddehongliad llawn o'r gyfraith. Os oes gennych unrhyw amheuan, cofiwch gysylltu â ni:

Rheoli Datblygu

Awdurdod Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro
Parc Llanion
Doc Penfro
Sir Benfro
SA72 6DY

Ffôn: 01646 624800

E-bost: dc@pembrokeshirecoast.org.uk

TAFLEN TIRWEDD 2

Awdurdod Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro 2019



Cloddiau Sir Benfro

*Canllaw byr i nodwedd eiconig
o dirwedd Sir Benfro*



Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro
Pembrokeshire Coast National Park